

Bjarne Corydon, resultatminister

Formålet med en »normalisering« af lærerne var at sikre, at lærernes arbejdstid kan bruges bedst muligt til at lære eleverne mest muligt, siger Bjarne Corydon. »Jeg synes, at lærerne skal acceptere ting og forløb, som de nu er. Man skal forstå sin omverden, sådan som den er.«

Af Thorkild Thejsen og Hanne Birgitte Jørgensen

Han kan noget med sin lillefinger, finansministeren. Noget han er så stolt af, at han vil fortælle om det om 20 år. Han vedgår sig det fulde ansvar for sine politiske handlinger med »normalisering« af lærernes arbejdstidsregler og for lovindgrebet efter lockouten sidste år. For folkeskolen er måske det vigtigste samfundsanliggende overhovedet, mener Bjarne Corydon. Den nye skolelov med helhedsskole og flere undervisningstimer til lærerne handler *ikke* om økonomi. Det handler om kvalitet, forsikrer han.

Det med ministerens lillefinger vender vi tilbage til, for også det handler om folkeskolen og den reform, som han er overbevist om vil blive god for alle »i de lange løb.«

»Folkeskolereformen har et kvalitetssigte«, siger regeringens stærkeste socialdemokrat.

»Reformen er *ikke* et led i en økonomisk politik,« understreger han. Men efter et par sekunders pause følger fortsættelsen: »Selv om man næsten kan blive filosofisk skør af at tænke over, om ikke alting på Jorden også handler om økonomi.«

En dyrere folkeskole

Klokken er 18, vagten i receptionen har slukket og er gået hjem, så vi har fået besked om at ringe på ministersekretærens mobiltelefon, når vi står foran Finansministeriet. Der står kaffe og danskvand på bordet, og et kvarter efter kommer ministeren halsende ind ad døren. Udstyret med kuglepen og kinabog sætter han sig smilende, parat til at blive interviewet om overenskomstforhandlinger, lovindgreb og den danske model. Om skoleledelse og Finansministeriets overvågning af skolereformens implementering – og om den socialdemokratiske mening med det hele.

»Undskyld forsinkelsen. Der var lige et par småting, jeg skulle have på plads ovre på Christiansborg, men fyr løs,« siger Bjarne Corydon og signalerer veloplagt, ustresset ro. Det skal hurtigt vise sig, at der også er grænser for, hvad han vil tage ansvar for, kommunerne må også bære sin del.

Det er rigtigt, at Finansministeriet i sit udspil til de statslige overenskomstforhandlinger i 2013 ønskede at gøre op med lærernes arbejdstidsaftaler, og det er ikke mærkeligt, at staten og kommunerne koordinerede deres indsats, mener han. Men han har ingen mening om, hvorfor KL ønskede af gå hele vejen for at komme af med den arbejdstidsaftale, som kommunernes chefforhandler Mads Lebech i 2008 kaldte en "ubureaukratisk kulturbryder," og som Michael Ziegler året efter gav topkarakter på tv.

»Det er jo ikke nyt, at KL har ønsket at komme derhen, hvor vi landede. Men helt grundlæggende er det op til KL at svare på, hvad de har ment i forskellige instanser. Det er deres bord,« siger han.

»Vi stillede vores krav i statsligt regi. På en række områder var der så sammenfald, og selvfølgelig har der været en tæt dialog mellem KL og regeringen, alt andet ville være mærkeligt. Forskellige regeringer og kommunerne har diskuteret lærernes arbejdstidsforhold, så jeg ved ikke, hvor overraskende det i grunden var. Men det er mest rimeligt, at KL tager ansvaret for, hvad kommunerne mener.«

I regeringens 2020-plan om modernisering af den offentlige sektor nævner I lærernes arbejdstid som eksempel, hvad er meningen med det?

»Som ansvarlig for hele den offentlige økonomi gør regeringen sig løbende overvejelser om, hvordan tingene kan gøres bedre og billigere. Men skolereformen lå altså ved siden af økonomimålet, og vi endte jo også med en folkeskole, der bliver dyrere, end den var før. Hele folkeskolereformen har et kvalitetssigte. Den er *ikke* et led i en økonomisk politik for Danmark.«

KL skal forklare, hvad det skete på skoleområdet sidste år, siger du. Men I samarbejdede jo. Og det lå ikke alene i KL's krav, men også i dine og Moderniseringsstyrelsens, at I ville helt af med lærernes arbejdstidsaftale?

»Ja, det er rigtigt. Vi havde et krav om ikke længere at have det redskab, som udgjordes af den type arbejdstidsaftale, man har kendt på området. Det er et ønske, der har været gjort gældende over årtier af forskellige regeringer. Det var det, vi kaldte "normalisering", det var der jo mange, der lagde mærke til,« fortsætter han.

Men som socialdemokrat går du vel ind for, at fagbevægelsen er med til at tage ansvar? At man laver en aftale, som begge parter forpligter sig til at gå hjem og få til at fungere?

»Ja, selvfølgelig, det er idealet,« svarer Bjarne Corydon. »Sådan fungerer det danske arbejdsmarked heldigvis oftest, og almindeligvis ordner vi vores overenskomstforhold gennem aftaler. Konflikt, lockout og ultimativt lovindgreb må absolut være undtagelsen.«

Og det historisk konkrete er, at Danmarks Lærerforening og Frie Skolers Lærerforening i årtier har lavet aftaler, som de har forpligtet sig til at forsvare og få til at fungere. Men i 2013 forlangte både KL og Moderniseringsstyrelsen at få arbejdstidsaftalen helt fjernet.

»Det er fuldstændig rigtigt. Sådan er arbejdsmarkedsforholdene jo også. At man kan være i en situation, hvor den ene part har et krav, som man af forskellige årsager finder så vigtigt, at man er villig til at gribe til konflikt, hvad enten det så er strejke eller lockout. Det var så tilfældet for os på det statslige område og for kommunerne i forhold til folkeskolen i 2013. Det er da ekstraordinært, det er jeg ikke uenig i. Men i hvert fald for statens vedkommende hang situationen sammen med regeringens uddannelsespolitiske ambitioner.«

I besluttede altså, at I ikke ville gå på kompromis? 'Vi vil have alt denne gang', sagde I.

»Sådan vil jeg ikke udtrykke det. På statens område blev jeg også mødt med fuldstændig firkantede og klart ultimative krav, som ville have udløst strejke på stedet, hvis jeg havde stukket stortåen ind over strengen,« siger Corydon.

Der er der ikke noget mærkeligt i, understreger han. Som part udtager man krav, som man lægger afgørende vægt på. Det sker på begge sider af bordet. »Så må man prioritere og vælge de kampmidler, der er til rådighed og som passer til kravene og situationen.«

På Finansministeriets hjemmeside kan man i en historisk redegørelse læse, at "lockoutvåbnet kun er meget sparsomt benyttet i den offentlige sektor og kun er brugt som et modtræk mod en allerede etableret strejke." Bjarne Corydon kender ikke beskrivelsen, men mønstret er sikkert korrekt konstateret, siger han.

»Kernen i den danske arbejdsmarkedsmodel er, at ligesom der er principiel mulighed for at strejke, er der også principiel mulighed for at lockoute. Men over og under det forhold ligger den danske tradition, at ingen af parterne ønsker nogen af delene. Og sædvanligvis klarer man sig også uden strejke og lockout.«

Behov for oprustning

Men hvad var det, der var så vigtigt, at regeringen var parat til både at lockoute og at ophæve lærernes arbejdstidsaftale ved lov, vil vi vide. Skete det for at klemme flere undervisningstimer ud af lærerne?

»Formålet med kravet om normalisering af lærernes arbejdstidsregler var jo grundlæggende at sikre, at lærernes arbejdstid kan bruges bedst muligt til at lære eleverne mest muligt. For mig handlede det om at sikre grundlaget for, at vi får den bedst uddannede generation i danmarkshistorien. Helt i tråd med regeringens reformer på hele uddannelsesområdet. Så da vi valgte at tage det alvorlige skridt at varsle lockout, var det fordi, indførelsen af nye arbejdstidsregler for lærerne er en afgørende forudsætning for at kunne tilbyde vores børn og unge den bedst mulige uddannelse. Det er jo ingen hemmelighed, at KL og regeringen var enige om, at lærernes tidligere arbejdstidsregler var en afgørende barriere for at anvende lærerressurserne fleksibelt og effektivt – og dermed for, at vi kan få mest og bedst mulig undervisning og samvær med eleverne for de betydelige resurser, vi bruger i undervisningssektoren, herunder i folkeskolen. Vi lockoutede, fordi vi følte, at tiden var inde til en gevaldig oprustning i vores uddannelsessystem på kryds og tværs af mange forskellige områder.«

Og hvad går jeres oprustning ud på?

»Den går ud på, at vi reformerer hele samfundet, og en ændring af rammerne for arbejdet i uddannelsessystemet har været en afgørende forudsætning for at få det løft, vi ønsker os. Som socialdemokrat føler jeg et særligt ansvar for, at den offentlige sektor udvikler sig, så den lever op til de idealer, jeg tror på.«

Bjarne Corydon har mange politiske idealer for den offentlige sektor, understreger han. Men ét af dem står over alle andre, »og det er det, der i sidste ende kommer ud til borgerne.«

Det er der folk, der opfatter som kontroversielt, men det er banalt, mener han.

»For hvis man tror på vores samfundsmodel, så må man gå forrest for at få tingene til at fungere bedst muligt. I den sammenhæng er uddannelse vigtig, og enhver ved, at kvaliteten i skolen i bred forstand skyldes lærerne. De er måske den mest afgørende parameter for, om skolen lykkes eller ej.«

Og jeres sats med indgrebet var så, at lærerne nok ville blive sure et stykke tid, men at det i det lange løb bliver godt for skolens kvalitet?

»Det første er forkert, men det andet er rigtigt. Jeg er ikke i tvivl om, at det bliver godt i det lange løb – både for eleverne og lærerne. Jeg taler igen i forhold til det statslige område, men gad vide om de ikke siger noget lignende i kommunerne. Konfrontationen kan jo være et udtryk for, at man var nået til et punkt, hvor man følte, at for at komme videre og have en realistisk mulighed for at nå det mål, som, vi finder, er af samfundsmæssig betydning, så måtte vi forbi den her forhindring.«

Skoleledernes formand erkendte på et tidspunkt, at lederne ikke har udnyttet 2008-arbejdstidsaftalen fuldt ud. Kunne det ikke pege på, at reformen kunne være blevet realiseret, hvis bare der var skoleledere, der brugte mulighederne bedre?

»Jeg vil ikke stå på mål for, at alle skoleledere fuldt og helt har udnyttet det ledelsesrum, de måtte have haft, men jeg tror, du skal stryge ordet "bare". Jeg konstaterer, at skolelederne har været bredt interesseret i at komme af med arbejdstidsaftalens bindinger, og jeg oplever, at danske skoleledere og skoleledernes ledere i kommunerne har appetit på at få et større ledelsesrum, så nu får de det ledelsesrum, man har på andre offentlige arbejdspladser i Danmark. Det synes jeg er godt.«

En lillefinger med i spillet

Og så er det i øvrigt på tide for alle parter at komme videre – at lægge sidste års konflikt bag sig og anerkende situationen, som den er, mener Bjarne Corydon.

»Jeg synes, at lærerne skal acceptere ting og forløb, som de nu er. Man skal forstå sin omverden, sådan som den er,« siger han.

Realiteten er, at folkeskolen aldrig har været omgærdet af større, positiv national opmærksomhed end nu. Det kan man blandt andet se af stemmetallene i Folketinget, da skolereformen blev vedtaget, lyder vurderingen.

»Der er ikke nogen, der har ønsket en lockout eller et lovindgreb, og guderne skal vide, at enhver kan se, at det ikke var et gevinstpræget forløb. Men det er så den nye situation, efter at der er indført en folkeskolereform. Vi har et flertal bag loven, der er så bredt, at vi kunne ændre grundloven, hvis vi havde lyst,« siger ministeren.

Og så følger lillefingerforklaringen:

»Når jeg bliver spurgt, hvad der er det vigtigste, jeg har været med til, og hvad jeg gerne vil huskes for om 20 år, så siger jeg, at det er den lille lillefinger, jeg havde med i spillet om folkeskolereformen. Jeg var med inde over slutforhandlingerne med de borgerlige partier for at få det hele til at gå i hak, og du finder ikke en dansker, som ikke synes, at skolen nok er det vigtigste af alle samfundsanliggender, derfor er jeg så stolt over min medvirken.«

Hvordan hænger det sammen med, at I gennemførte en såkaldt normalisering af lærernes arbejdstid, som flere arbejdsmarkedsforskere har problematiseret? Normalisering er et følelsesladet udtryk, der ser bort fra, at der er store forskelle fx på sygeplejerskens og lærerens normale arbejde, advarede de ...

»Jeg kan ikke se, at det er spor odiøst at anvende udtrykket normalisering i forhold til den almindelige diskussion af arbejdsmarkedsforhold. Den arbejdstidsaftale, som ikke findes mere, var en vidtgående binding på anvendelsen af lærernes arbejdstid. En binding, man ikke kender fra andre dele af arbejdsmarkedet, hvor det ikke er overenskomststof, hvilke opgaver medarbejderne skal løse i deres arbejdstid. Jeg er overbevist om, at de nye arbejdstidsregler vil danne en bedre ramme for lærergerningen, som er den måske vigtigste og mest meningsfulde overhovedet,« siger Corydon og understreger, at »skolen er et samfundsmæssigt knudepunkt, hvor fejl over for elever kan koste resten af livet, og hvor succes også virker resten af livet. Derfor er lærernes indsats så vigtig.«

Ser du ikke en risiko for, at lærernes professionelle råderum, forsvinder, når ledelsesrummet udvides?

»Den modsætning er både en tragedie og en fejl. Sådan oplever jeg det overhovedet ikke hos andre faggrupper. Her i huset for eksempel er der et meget markant ledelsesrum, skal jeg hilse og sige. Lederne stiller meget store krav, og samtidig er medarbejdernes faglighed helt i top. Rummet for at udfolde sin professionelle faglighed er stort, og kravene til, at man er langt fremme, både i det økonomiske og i det procesmæssige er forudsætninger - ikke modsætninger. Et vitalt udnyttet ledelsesrum og høj faglighed går hånd i hånd i rigtig mange af de virksomheder, der klarer sig allerbedst i Danmark.«

Reformer der aldrig bliver til virkelighed

Regeringen er optaget af, at reformen kommer til at virke efter intentionerne, understreger Bjarne Corydon flere gange.

»Danmarkshistorien er fyldt med flotte reformer, der aldrig er blevet til virkelighed. Utroligt mange gange har man vedtaget ting og så tænkt, nu har vi løst samfundets problemer. Ti år senere må man så konstatere, at det, der skete i virkeligheden, intet havde at gøre med intentionerne. Det er ikke, fordi der var onde mennesker, der saboterede dem, simpel sammenligning viser, at det sker i alle lande til alle tider. Derfor vil vi gøre alt, hvad vi kan for, at det ikke bliver sådan med skolereformen.«

Det er »fuldstændig naturligt,« at Finansministeriet følger udviklingen tæt, mener han. »Vi prøver at være med i implementeringen af en række reformer, for Finansministeriet jo ikke bare et økonomisk ministerium, vi er et resultatministerium,« siger Bjarne Corydon.

»Vi er et resultatministerium,« gentager han. »I hvert fald vil jeg gerne have, at det skal være sådan.«

Ud over at holde styr på pengene har Finansministeriet det samlede ansvar for den offentlige sektors udvikling. Et klassisk finansministerium begrænser sin rolle til at sige nej, hver gang noget koster for meget. Men et moderne finansministerium interesserer sig også for at få så meget som muligt for de penge, der gives ud, argumenterer resultatministeren.

»Ikke mindst som socialdemokrat mener jeg, at det er vigtigt. For ét er, at der er styr på den offentlige økonomi, noget andet er jo, at der er styr på den offentlige velfærd. Den rolle skal vi spille som resultatministerium, og det har jeg det meget godt med. Derfor følger vi implementeringen af folkeskolereformen. Hvis du spørger til, hvad mit ideelle samfundsbillede er, så er Finansministeriet et resultatministerium, som uden at det ender på forsiden af Politiken, sørger for at drive den offentlige sektor fremad og sørger for at de mange reformer faktisk også bliver til noget i virkeligheden,« fortsætter han.

»Traditionelt har Finansministeriets rolle været, at sørge for, at kassen stemmer, men folk her fra huset skal ikke deltage i møder for at sikre, at der ikke bliver brugt en 25 øre for meget. I dag er Finansministeriet et fællesskabsministerium. Vi varetager hensyn, som ellers ikke har nogen repræsentanter. Vi varetager almene, tværgående hensyn. Min vision er at prøve at udvide den fællesskabsinteresse, vi varetager til også at handle om det, vi får for pengene. Vi har bygget velfærdssamfundet op over et århundrede; det har i meget høj grad været lag på lag på lag, og ordening på ordening på ordening. Meget er løst ved, at bevillige flere midler. Det bliver vi ved med, og vi prioriterer uddannelse stort. Det næste skridt må vel så være, at alle os, der går ind for det fælles i samfundet, vi må bevise, at det offentlige system kan levere kvalitet. Det rager de borgerlige, for dem kunne det hele lige så godt være privat.«

Bedre end de borgerlige

Hvad er forskellen på det, regeringen har gennemført og vil gennemføre, og det den borgerlige opposition vil?

»Ja, burde jeg jo om nogen kunne fortælle det, for jeg sidder jo med ved mange forhandlinger,« svarer en storsmilende Corydon.

»Konkret vil jeg sige, at vi har gennemført en noget mere vidtgående reform af skolen, end det der blev lanceret af Lars Løkke før regeringsskiftet. Jeg tror, at de fleste vil anerkende, at vi står for en meget større forandring af skolen, end den de borgerlige lagde op til. Vi har gennemført en mere vidtgående forbedring set fra børnenes perspektiv. I hvert fald det perspektiv, de forhåbentlig har, når de er færdige med at være børn.«

Har du aldrig været i tvivl undervejs med konfrontation, lockout og lovindgreb?

»Selvfølgelig har jeg det. Det var et meget voldsomt forløb og en meget voldsom konflikt i 2013. Som regering foretager man kun et lovindgreb af nød og nødvendighed, det kan aldrig være en venstrehånds-lillefingers-beslutning. Længe var det jo vores håb, at parterne kunne finde en anden vej ud, men til sidst havde lockouten varet så længe, at det ikke kunne gå

længere. Det kunne enhver mærke, der satte fingeren i jorden, lyttede til børn og forældre og så at afsluttende prøver var truet. Et indgreb har en stor politisk pris.«

Samtalen med Bjarne Corydon foregik i marts 2014 som baggrundsinterview til bogen »Lærernes kampe – kampen for skolen«. Ministerens rettelser er ført ind den 14.august.